

SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI
DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL

Biroul permanent al Senatului

L62, 118, 860/14.03.2023

Nr. 3044/2023

16. MAR. 2023

**Către: DOMNUL MARIO OVIDIU OPREA,
SECRETARUL GENERAL AL SENATULUI**

Ref. la: punctele de vedere ale Guvernului aprobate în ședința Guvernului din data de 09 martie 2023

STIMATE DOMNULE SECRETAR GENERAL,

Vă transmitem, alăturat, în original, **punctele de vedere ale Guvernului referitoare la:**

L62/2023. 1. *Propunerea legislativă pentru instituirea anului 2024 ca Anul Avram Iancu (Bp. 821/2022);*

L118/2023. 2. *Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 208 din 20 iulie 2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (Bp. 12/2023);*

L860/2023. 3. *Propunerea legislativă pentru aprobarea unor măsuri privind finanțarea cercetării științifice universitare (Bp. 761/2022).*

Cu deosebită considerație,

NINI SĂPUNARU

SECRETAR DE STAT

PRIM MINISTRU

Doamnă vicepreședinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru aprobarea unor măsuri privind finanțarea cercetării științifice universitare*, inițiată domnul deputat PNL Pavel Popescu împreună cu un grup de parlamentari PNL, PSD (Bp.761/2022).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare interzicerea finanțării activității de cercetare științifică universitară de la bugetul de stat sau din fonduri externe ne/rambursabile pentru instituțiile de învățământ superior autorizate/acreditate „care au parteneriate în derulare cu Institute Confucius sau cu alte entități finanțate de Partidul Comunist chinez prin Ministerul Educației din Republica Populară Chineză”.

De asemenea, se propune ca instituțiile de învățământ superior menționate să beneficieze de fonduri pentru finanțarea cercetării științifice universitare numai în cazul suspendării/anulării parteneriatului cu Institutul Confucius sau alte entități finanțate de Partidul Comunist Chinez, începând cu prima zi anului universitar următor, iar prezenta lege să intre în vigoare la data de 01.10.2023.

Totodată, potrivit *Expunerii de motive* „există suficiente dovezi care demonstrează faptul că aceste Institute sunt spații în care, având drept paravan o misiune aparent nobilă - de a îi educa pe studenți și elevi cu privire la limba și civilizația chineză, pot fi organizate operațiuni de spionaj în beneficiul guvernului comunist de la Beijing”.

Mai mult, inițiatorii precizează că „cele patru Institute Confucius aflate pe teritoriul României, găzduite de patru universități de stat, reprezintă adevărate amenințări la adresa securității naționale a României”.

II. Observații

1. *Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare*, reglementează la art. 3 lit. k) și art. 118 alin. (1) lit. a) că, unul dintre principiile care guvernează organizarea și funcționarea învățământului superior este *principiul autonomiei universitare*.

Institutele Confucius sunt entități care funcționează în cadrul instituțiilor de învățământ superior din România, în conformitate cu legislația națională, cu regulamentele instituțiilor de învățământ superior, în baza Acordului între Guvernul României și Guvernul Republicii Populare Chineze privind colaborarea în domeniile culturii, învățământului, științei și sportului, încheiat în 1994, și în baza unor acorduri de parteneriat cu universități din Republica Populară Chineză.

Obiectivele Institutelor, așa cum sunt stabilite în acordurile de parteneriat încheiate și în vigoare la această dată, vizează promovarea de programe de predare a limbii chineze, dezvoltarea de resurse educaționale de limba chineză, precum și testarea competențelor în domeniile limbii și culturii chineze.

Menționăm că limba chineză este predată inclusiv la nivelul învățământului preuniversitar, de cadre didactice implicate în activitatea Institutelor Confucius. Învățarea limbii chineze ca limbă străină este parte a programelor acreditate/autorizate la nivelul instituțiilor de învățământ superior din România la nivel de licență, master sau doctorat.

Mai mult, *Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2019 privind o abordare globală a predării și învățării limbilor* arată faptul că una dintre competențele-cheie care ar putea promova capacitatea de inserție profesională, împlinirea pe plan personal, cetățenia activă,

înțelegerea interculturală și incluziunea socială este competența multilingvă.

Institutele Confucius din România contribuie la formarea competențelor lingvistice necesare cetățenilor români care activează sau cooperează cu firme din R.P. Chineză sau cu acționari din R.P. Chineză în România.

Precizăm că nu s-a constatat nicio abatere de la normele legale în ceea ce privește funcționarea acestor Institute pe teritoriul României și nu există nicio raportare în acest sens din partea instituțiilor de învățământ superior din România, în cadrul cărora funcționează Institutele Confucius.

Astfel, o limitare geografică a parteneriatelor inter-universitare, fără a exista decizii de politică externă specifice sau decizii internaționale, aduce atingere *principiului autonomiei universitare*, garantat prin *Constituție*.

În plus, existența cadrului legal reprezentat de acordurile de cooperare semnate între instituțiile de învățământ superior și Hanban - Sediul Central al Institutelor Confucius, a permis înființarea parteneriatelor.

Având în vedere că prin demersul legislativ se prevăd sancțiuni pentru instituțiile de învățământ superior (conform prevederilor art. 3 și art.5), iar sancțiunea se definește ca o măsură represivă ca urmare a încălcării unei norme de drept, considerăm că acestea intră în contradicție cu acordurile de cooperare semnate între două state, prin care s-a stabilit cadrul legal de funcționare a parteneriatelor.

2. În conformitate cu prevederile art. 119 din *Constituție*, organizarea și coordonarea unitară a activităților care privesc apărarea țării și securitatea națională, este realizată de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării - CSAT.

De asemenea, în conformitate cu prevederile constituționale ale art. 92, Președintele României îndeplinește și funcția de președinte CSAT, autoritate care, în conformitate cu art.7 din *Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, cu modificările și completările ulterioare*, „stabilește principalele direcții de activitate și aprobă măsurile generale obligatorii pentru înlăturarea amenințărilor prevăzute în art. 3”, respectiv, „stabilește modalitățile de valorificare a informațiilor referitoare la securitatea națională”.

Având în vedere argumentele menționate în *Expunerea de motive* potrivit cărora măsurile propuse sunt generate de „amenințări la adresa securității naționale” prin raportare la dispozițiile constituționale, apreciem că era necesar să fie avute în vedere că aspectele privind prevenirea și înlăturarea amenințărilor la adresa securității naționale se realizează, în condițiile *Legii nr. 51/1991*, de către instituțiile și organele cu atribuții în domeniu, iar nu prin măsuri legislative luate de Parlament.

Intervenția puterii legislative în domenii care aparțin puterii executive sau judecătorești poate fi de natură să aducă atingere *principiului separării puterilor* în stat, consfințit expres de art. 1 alin. (4) din *Constituție*.

3. În ceea ce privește conformitatea prevederilor propuse cu *principiul autonomiei universitare*, garantat de art. 32 alin. (6) din *Constituție*, exprimăm rezerve cu privire la mențiunile în acest sens din *Expunerea de motive*.

Potrivit *Legii educației naționale nr. 1/2011*, autonomia universitară vizează tocmai dreptul universităților de a își stabili activitățile și de a-și gestiona resursele în conformitate cu propria misiune, ceea ce presupune inclusiv libertatea stabilirii parteneriatelor universitare și de cercetare științifică.

Apreciem că forțarea lor prin măsuri legislative, pe baza unor riscuri de securitate națională nedovedite sau neconfirmate de către instituțiile abilitate, de a renunța la astfel de parteneriate, sub sancțiunea interzicerii obținerii unor fonduri de la bugetul de stat, constituie aspecte ce afectează tocmai autonomia universitară prin restrângerea posibilității acestor universități de a desfășura activități de cooperare în domeniul cercetării științifice.

Înlăturarea amenințărilor la adresa securității naționale sunt aspecte de competența organelor abilitate, iar nu a Parlamentului.

4. Referitor la definiția prevăzută la art. 1 lit. a) din inițiativa legislativă, apreciem că textul este lipsit de claritate și precizie, cu consecința încălcării prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5).

Menționăm în acest sens și dispozițiile art. 8 alin. (4) din *Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, potrivit cărora „Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce. Nu se

folosesc termeni cu încărcătură afectivă. Forma și estetica exprimării nu trebuie să prejudicieze stilul juridic, precizia și claritatea dispozițiilor”.

Din folosirea termenului general de „entitate”, nu rezultă dacă Institutul Confucius este sau nu persoană juridică română.

Astfel, în condițiile în care este persoană juridică română, amintim că, una dintre condițiile impuse de dispozițiile art. 187 din *Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare* este ca scopul să fie „licit și moral, în acord cu interesul general”.

Or, dacă susținerile din *Expunerea de motive* cu privire la activitățile desfășurate de Institutele Confucius sunt adevărate, sancțiunea firească, prevăzută de lege, este constatarea nulității absolute a persoanei juridice în cauză prin aplicarea prevederilor art. 196 alin. (1) lit. c) din *Codul civil*¹ și cu consecințele prevăzute la art. 198 din *Codul civil*², iar nu instituirea unor măsuri legislative de „retorsiune” financiară.

5. În ceea ce privește interzicerea accesării fondurilor externe ne/rambursabile, apreciem că dispoziția art. 2 din inițiativa legislativă vine în conflict cu prevederile constituționale ale art. 148 alin. (2) și (4) din *Constituție*, în condițiile în care principiile și regulile de accesare și derulare a fondurilor europene nerambursabile sunt prevăzute de acte comunitare.

Nu în ultimul rând, prevederile propuse reprezintă măsuri exprese de politică externă, care, dincolo de repercusiunile în relațiile bilaterale cu Republica Populară Chineză, ar putea avea incidență asupra unor tratate bilaterale în vigoare încheiate cu această țară, ceea ce este de natură să ducă la încălcarea prevederilor art. 31 din *Legea nr. 590/2003 privind tratatele, potrivit cărora „dispozițiile tratatelor în vigoare nu pot fi modificate, completate sau scoase din vigoare prin acte normative interne*

¹ ART. 196

Cauzele de nulitate

(1) Nulitatea unei persoane juridice poate fi constatată sau, după caz, declarată de instanța judecătorească numai atunci când: (...)

c) obiectul de activitate este ilicit, contrar ordinii publice ori bunelor moravuri;

² ART. 198

Efectele nulității

(1) De la data la care hotărârea judecătorească de constatare sau declarare a nulității a devenit definitivă, persoana juridică încetează fără efect retroactiv și intră în lichidare.

(2) Prin hotărârea judecătorească de constatare sau declarare a nulității se numesc și lichidatorii.

(3) Hotărârea judecătorească definitivă se comunică, din oficiu, spre a fi notată în toate registrele publice în care persoana juridică a fost înregistrată sau, după caz, menționată.

(4) În toate cazurile, fondatorii sau asociații răspund, în condițiile legii, pentru obligațiile persoanei juridice care s-au născut în sarcina acesteia de la data înființării ei și până la data notării în registrele publice a hotărârii judecătorești prevăzute la alin. (3).

„ulterioare intrării lor în vigoare”, dar implicit și la încălcarea art. 11 alin. (1) din *Constituție*.

6. Din analiza art. 5 și 6 din inițiativa legislativă rezultă că, deși legea va intra în vigoare la data de 01.10.2023, procedura suspendării fondurilor ar urma să se aprobe prin hotărâre a Guvernului „în 30 de zile de la publicarea prezentei legi în *Monitorul Oficial*”, ceea ce înseamnă că dispozițiile legii urmează să se aplice înainte de intrarea sa în vigoare, cu afectarea *principiului neretroactivității* legii prevăzut de art. 15 alin. (2) din *Constituție*, care presupune că o lege odată adoptată de Parlament va putea produce efecte juridice numai pentru viitor, după intrarea sa în vigoare³.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere obiectul de reglementare, **Parlamentul va decide asupra oportunității adoptării acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Nicolaie-Ionel CIUCĂ

PRIM-MINISTRU

Doamnei senator **Alina-Ștefania GORGHIU**
Vicepreședintele Senatului

³ A se vedea în acest sens considerentele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 61/2007.